પ્રકાશક
કીર્તિકુમાર એમ. શાહ
૧૬, ચંદ્રોદય સોસાયટી
સ્ટેડીઅમ રોડ
અમદાવાદ-૧૪

: પ્રાપ્તિસ્થાન :
(૧) શાહ જશવંતલાલ ગીરધરલાલ
દોશીવાડાની પોળ, અમદાવાદ
(૨) સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર
રતનપોળ, હાથીખાના, અમદાવાદ
(૩) સોમચંદ ડી. શાહ
જીવનનિવાસ સામે, પાલીતાણા

મુદ્રક
મણીલાલ છગનલાલ શાહ
ધી નવપ્રભાત પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
ઘીકાંટા રોડ, અમદાવાદ ૧

নিবেদন

આવૃત્તિ, સં. ૨૦૨૪માં ચોથી આવૃત્તિ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી. માંગણી ચાલુ રહેતા આ પાંચમી આવૃત્તિની બે હજાર નકલ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.

આ બુકમા ચૌદપૂર્વનો તપ, નવ નિધાનતપ, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ તપ, રોહિણી તપ, વીર ગણધર તપ, અઠ્ઠાવીસ લબ્ધિતપ, અગીઆર અંગનો તપ આદિની વિધિ પણ મુકવામા આવેલી છે.

સિદ્ધાંતમહોદધિ સ્વ. પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના પટ્ટપ્રભાવક આગમપ્રજ્ઞ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય જંબૂસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના શિષ્યરત્ન પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી નિત્યાનંદ વિજયજી મહારાજ સાહેબે આ પુસ્તિકા તૈયાર કરી આપી છે તેથી તેમનો ખૂબ ખૂબ આભાર માનીએ છીએ, તથા નવપ્રભાત પ્રિન્ટિંગ પ્રેસના મુખ્ય કાર્યવાહક મણીલાલ [illegible]ભાઈએ ઝડપી અને સુંદર મુદ્રણ કરી આપેલ છે.

આ પુસ્તિકાનો સૌ સુંદર રીતે લાભ લેશે અને વિધિપૂર્વકની આરાધનામાં ઉજમાળ બને એવી આશા રાખીએ છીએ. આ સો પુસ્તિકામાં શ્રી જિનઆજ્ઞા વિરુદ્ધ [illegible] તે સર્વ ત્રિવિધે ત્રિવિધે મિચ્છામિ દુક્કડં દઈએ છીએ. [illegible] તેની [illegible] કરે.

સં. [illegible]
[illegible] [illegible]
તા. [illegible]

অনুক্রমণিকা

[illegible]

બીજા તપો

પૃષ્ઠ ૧૧ ઉપર આપવામાં આવેલ અક્ષયનિધિ તપના વિવિધ રાગો

તા. ક. :– જ્યાં જરૂર પડે ત્યા 'ભવિયા' 'રે' 'લાલ' વગેરે લગાવવા તથા કોઈ કોઈ રાગમાં અક્ષય-નિધિ અભિધાનેથી ઉપાડ કરવો.

૧ ભાગતકા ડંકા આલમમે...
૨ એક વસ્તુ જાય ત્યારે...
૩ વ્હે દિન કયુ ન સભારે...
૪ અખીયા મીલાકે છુપા ભરમાકે ચલે નહિ જાના...
૫ વીર તારૂં નામ વહાલુ લાગે ..
૬ આવીને શું કામ કીધા..
૭ અર્હન્ પ્રી ભક્તિ ન ભૂલુ...
૮ તપવર કીજે તપવર કીજે અક્ષયનિધિ અભિધાને જી.
જી. જી જી. (મારવાડી રાગ)
૯ માગ તે દામમાં નરકારવાળી, મારે અરિહંતનો આધાર.
૧૦ વાગાનંદન હો પ્રાણ થકી છો પ્યારા.. (ના બધા રાગો)
૧૧ અંતરજામી સુણ અલવેસર .. (,,)
૧૨ માગે મુજરો લેજો ગજ સાહિબ શાંતિ સલુણા (,,)
૧૩ ગાય સેવક કહે સાધુને...
૧૪ તેગે દરસ મન ભાયો ચરમ જિન ..(બધા રાગો)
૧૫ પરણ્યા વિના સ્વામિ ન જાગો ..

ॐ नमः।

श्री शङ्खेश्वरपार्श्वनाथाय नमः।

સૂત્રવિધિસહિત

શ્રી અક્ષયનિધિ તપોવિધાન

વિભાગ ૧ લો

અક્ષયનિધિ તપની મહત્તા

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતોએ ભવ્ય જીવોના ઉપકાર માટે અનેકાનેક માર્ગો બતાવ્યા છે. સઘળાય માર્ગોનો જો બારિકાઈથી વિચાર કરવામા આવે તો તે દાન. શીલ, તપ અને ભાવમાં સમાવેશ થાય છે આથી દાનધર્મ, શીલધર્મ, તપધર્મ અને ભાવધર્મ આ ચાર ધર્મ મુખ્ય છે. કોઈ વખત દાનની મુખ્યતા, તો કોઈ વખત તપની મુખ્યતા, એક ધર્મમાં પણ ચારે ધર્મની આરાધના થઈ જાય છે. જેમકે તપધર્મમાં આત્મા જોડાય ત્યારે તપધર્મ તો થયો; સાથે જેટલા દિવસ તપ કરે તેટલા દિવસ બ્રહ્મચર્ય પાળે એટલે શીલધર્મ, તથા પ્રભુપૂજા,

ગુરુભક્તિ, સાધર્મિકભક્તિ, અનુકંપાદિ દાનવડે દાનધર્મ અને ઉત્તમ ક્રિયાઓમા ભાવ ઉલ્લાસની વૃદ્ધિ થવાથી ભાવ ધર્મની આરાધના થાય છે. તપની મહત્તા એટલી બધી છે કે ખુદ તીર્થંકર ભગવંતો પોતે તેજ ભવમા પોતાનું નિર્વાણ જાણવા છતાં તીવ્ર તપને આચરે છે. દીક્ષા ગ્રહણ કરતાં, કેવળજ્ઞાનની ઉત્પત્તિ વખતે અને નિર્વાણ વખતે સઘળા તીર્થંકર ભગવંતો તપમા જ હતા, હોય છે અને હશે તપ એ નીકાચીત કર્મોનો ક્ષણવારમા નાશ કરી નાખે છે કર્મોની નિર્જરાનુ અમોઘ સાધન તપ છે

જિનશાસનમા તપ તો ઘણા પ્રકારના છે, જેવા કે નવપદની ઓળી, વર્ધમાન તપ, વીશસ્થાનક તપ, જ્ઞાનપંચમી, એકાદશી, રોહિણી, અક્ષયનિધિ, નવકારમંત્ર, નવનિધાન વગેરે બાહ્ય તપ છ પ્રકારે અને અભ્યંતર તપ છ પ્રકારે છે શક્તિ મુજબ તપ ધર્મની આરાધના કરવી જોઈએ

'અક્ષયનિધિ તપ' (બીજા પ્રકારના જ્ઞાનમા) શ્રુતજ્ઞાનની આરાધના નિમિત્તેનો તપ છે, શ્રુતજ્ઞાન એ [illegible] પ્રકાશનારું છે જ્યારે બીજાં [illegible] પોતાને જ પ્રકાશ કરનાર છે [illegible] શ્રુતજ્ઞાનની [illegible]

વર્ણવી છે. શ્રુતજ્ઞાનની આરાધના માટે અક્ષયનિધિ-તપ પરમ આલંબનરૂપ છે. આત્માને લાગેલા ચીકણા કર્મોને ખપાવી આત્માના સાચા ગુણ-કેવળ જ્ઞાન અને કેવળ દર્શનને પ્રગટ કરે છે. તપ એ અનાહારિપણું પામવા માટેનો અભ્યાસ છે.

તપ વગેરે ધર્મથી જ્યાં સુધી મોક્ષસુખ પ્રાપ્ત ન થાય, ત્યાં સુધી ઉત્તમ પ્રકારના મનુષ્યભવો અને દેવભવોમા ઉત્પન્ન થાય છે.

અક્ષયનિધિ તપની વિધિ

તપની શરૂઆત

આ તપની શરૂઆત એવી રીતે કરવાની હોય છે કે ભાદરવા સુદ ૪-સંવચ્છરીના દિવસે, આ તપના સોળ દિવસ પૂરા થવા જોઈએ એટલે પ્રાયઃ શ્રાવણ વદ ૪ ના દિવસથી આ તપ શરૂ કરવો જોઈએ વચમાં કોઈ એ તિથિ આવતી હોય તો શ્રાવણ વદ ૫ થી, ક્ષય હોય તો વદ ૩ થી શરૂ કરવો જોઈએ આ તપમાં પંદર એકાસણા અને સંવચ્છરીના દિવસે ઉપવાસ કરવો જોઇએ. શ્રાવક-શ્રાવિકા વર્ગને ખાસ કરણીય છે પ્રવેશ કર્યા પછી બનતી શક્તિએ ચાર વરસ (૬૪ દિવસ સુધી) અક્ષયનિધિ તપની આરાધના કરવી જોઈએ.

घटं संस्थाप्य देवाग्रे, गन्धपुष्पादिपूजितम् ।
तपो विधीयते पक्षं, तदक्षयनिधिः स्फुटम् ॥

અર્થ— દેવ પાસે ગંધ, ફૂલ વગેરેથી પૂજેલા ઘડા સ્થાપીને, એક પક્ષ (સંવત્સરી સાથે ૧૬ દિવસ) સુધી તપ કરાય, તેનું નામ અક્ષયનિધિ.

પ્રવેશના દિવસની વિધિ

સોનાનો, ચાંદીનો, કે કોઈ પણ ધાતુનો કળશ, અથવા શક્તિ ન હોય તો માટીનો રંગેલો ઘડો, જ્યાં હરરોજ ક્રિયા કરવાની હોય ત્યાં ડાંગરની ઢગલી કરી, તે ઉપર સ્થાપવો. ઘડાની ઉપર નાળીયેર મૂકી લીલા કે પીળા રેશમી વસ્ત્રથી કુંભને બાંધી રાખવો, સોળે દિવસ સુધી આ ઘડો સાચવીને રાખવાનો છે. જ્યારે મનુષ્યને માટે એ સ્થાપનાનો ઘડો જુદો રાખવો. તેની સગવડ ન થઈ શકે તો સોળે દિવસ ઘીનો, અખંડ દીવો રાખવો અને ઘડાની આગળ સાથીઓ કરી શ્રીફળ પધરાવવું.

હરરોજની સામાન્ય વિધિ

૧ સોળ દિવસ સવાર સાંજ પ્રતિક્રમણ અને પડિલેહણ કરવા.

૨ સોળ દિવસ ભૂમિ પર સંથારો કરવો, બ્રહ્મચર્યનું પાલન, દેવપૂજા, જ્ઞાનપૂજન, ગુરુવંદન, પચ્ચક્ખાણ વ્યાખ્યાન-શ્રવણ વગેરે અવશ્ય કરવું.

૩ દરરોજ સવારે, બપોરે, સાંજે દેવવંદન કરવું. વિધિમુજબ પચ્ચક્ખાણ પારવું, એકાસણું કર્યા પછી જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન જયવીયરાય સુધી કરવું. રાતે સુતા પહેલા સંથારા પોરસી ભણાવવી.

૪ દરરોજ એકાસણું કરવું; સંવચ્છરીના દિવસે ઉપવાસ કરવો.

૫ દરરોજ વીસ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. તથા વીસ ખમાસમણા, અને ॐ હ્રીઁ નમો નાણસ્સ પદની ૨૦ નવકારવાળી ગણવી અને વીસ સાથિયા કરવા

૬ દરરોજ રૂપાનાણાથી જ્ઞાનપૂજન કરવું. છેવટે પહેલા અને છેલ્લા દિવસે અવશ્ય રૂપાનાણાથી જ્ઞાનપૂજન કરવું જોઇએ.

૭ દરરોજ ક્રિયા કર્યા બાદ એક રકમની (ચોખા, બદામ, રૂપાનાણું વગેરેની) નાનાના ઘડામાં નાંખવી. છેલ્લે દિવસે ઘડો ભરાઈ જવો જોઇએ.

વિશેષ વિધિ

તપના છેલ્લા દિવસે કુંભની સમીપે રાત્રિ જાગરણ કરવું. પૂજા પ્રભાવના વગેરે શાસન પ્રભાવનાના કાર્યો ઉલ્લાસથી વિધિપૂર્વક કરવાં જોઈએ આવા વ્રત, અનુષ્ઠાનોની આરાધનામા જેમ ણ તેમ શક્તિ મુજબ સારા આડંબરો રાખીને સુંદ ધર્મની પ્રભાવના કરવી જોઈએ.

પારણાના દિવસે :-(ભાદરવા સુદ પાંચમ દિવસે) આ તપના ઉજમણા રૂપે વરઘોડો કઢાવ જોઈએ. વરઘોડાની શોભાને માટે શક્તિ મુજ પ્રયત્નો કરવા જોઈએ સાજન, બેન્ડ, પાલખી, વગેરે સામગ્રી રાખવી જોઈએ

વરઘોડામા પોતપોતાના વ્રતના ઘડાને ગુલાબ માળા પહેરાવી, ગાજતેવાજતે, સૌભાગ્યવતી સ્ત્રીને માથે રાખવો. વરઘોડાના દિવસે સૌએ પોતપોતાની શક્તિ મુજબ, ફળ, નૈવેદ્ય, પકવાન્નનો થાળ, પણ સૌભાગ્યવતી સ્ત્રીને માથે રાખવો

વરઘોડો દેરાસરે આવે, ઓરડે કુંભના [illegible] પ્રદક્ષિણા કરી પ્રભુ પાસે કુંભ મૂકે નૈવેદ્ય, ફળ વગેરેના થાળ પણ પ્રભુ પાસે મૂક [illegible] પુસ્તકને ગુરુ મહારાજ પાસે લઈ જઈ [illegible] ગુરુ પૂજન અને જ્ઞાન પૂજન કરાવવું.

ચૈત્યવંદન, પૂજા, દુહા, કાઉસ્સગ્ગ, આદિની વિધિ

ચૈત્યવંદનની વિધિ

ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં, જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ મત્થએણ વંદામિ—૧ કહી

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ઇરિયાવહિયં પડિક્કમામિ? ઇચ્છં ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ઇરિયાવહિયાએ. વિરાહણાએ. ગમણાગમણે. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે ઓસાઉત્તિંગ, પણગ દગ. મટ્ટી-મક્કડા, સંતાણા સંકમણે જે મે જીવા વિરાહિયા. એગિંદિયા. બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા. પંચિંદિયા અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા. સંઘાઇઆ. સંઘટ્ટિયા. પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં સંકામિઆ, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણં. પાયચ્છિત્ત કરણેણં. વિસોહી કરણેણં, વિસલ્લી કરણેણં, પાવાણં કમ્માણં નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ. ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં.

અન્નત્થ ઊસસિએણં નીસસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઇએણં ઉડ્ડુએણં વાયનિસગ્ગેણં

ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા;
સાગરવરગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ઇચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિઉં જાવણિજ્જાએ
નિસિહિયાએ મત્થએણ વંદામિ

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! શ્રી અક્ષયનિધિ-તપ-આરાધનાર્થે ચૈત્યવંદન કરૂં? ઈચ્છં. (પછી નીચે પ્રમાણે ચૈત્યવંદન કરવું.)

ચૈત્યવંદન

શાસન નાયક સુખ કરણ, વર્ધમાન જિનભાણ;
અહોનિશ એહની શિર વહું, આણા ગુણમણિ ખાણ. ૨
તે જિનવરથી પામીયા, ત્રિપદી શ્રી ગણધાર.
આગમ રચના બહુવિધ, અર્થ વિચાર અપાર. ૨
તે શ્રી સૂત્રમાં ભાખિયાએ, તપ બહુવિધ સુખકાર;
શ્રી જિન આગમ પામીને. સાધે મુનિ શિવસાર. ૩
સિદ્ધાંતવાણી સુણવા રસિક, શ્રાવક સમકિત ધાર;
ઈષ્ટસિદ્ધિ અર્થે કરે, અક્ષયનિધિ તપ સાર ૪
તપ તો સૂત્રમાં અતિ ઘણા, સાધે મુનિવર જેહ;
અક્ષય નિધાનને કારણે, શ્રાવકને સુગમ એહ. ૫

પર્વ પજૂસણ પર્વશિરોમણી, જે શ્રી પર્વ કહાય
માસ પાસ છઠ્ઠ દશમ દુવાલસ, તપ પણ એ દિન થાય
પણ અક્ષયનિધિ પર્વપજૂસણ, કેરો કહે જિનભાણ,
શ્રાવણ વદ ચોથે પ્રારંભી, સંવચ્છરી પરિમાણ;
એ તપ કરતાં સર્વ ઋદ્ધિ વરે, પગપગ પ્રગટે નિધાન,
અનુક્રમે પામે તેહ પરમપદ, સાન્વયી નામ પ્રધાન
પરમત્સરથી કર્મ બંધાણું, તેણે પામી દુઃખ ખાણ,
એ તપ કરતાં તે પૂરવનું, કર્મ થયું વિસરાણ.
જ્ઞાનપૂજા શ્રુતદેવી કાઉસ્સગ, સ્વસ્તિક અતિ સોહાવે;
સોવન કુંભ જડિત નિજ શક્તિ, સંપૂરણ ક્રમે થાવે
જઘન્ય મધ્યમ ઉત્કૃષ્ટથી કરીએ, ઈગ દોગ તીન વરીસ,
વરસ ચોથે શ્રુતદેવી નિમિત્તે, તે તપ વીસવાવીસ
સોળ! અનુસારે જ્ઞાનતણું વળી, ગણણું [illegible] ઉદાર,
આવશ્યકાદિ કરણી સંયુત, કરતાં તરે ભવપાર
[illegible] દોષ આશંસા, રહિત કરો ભવિ પ્રાણી,
જે [illegible] પુદ્ગલ [illegible] ન કરવું, તે તપ કરે નરનારી.
[illegible] પૂજ્ય [illegible], [illegible];
[illegible] દિન [illegible] વાજે, વાજતે [illegible].
[illegible] આવી, [illegible];
[illegible] નૈવેદ્ય [illegible], પ્રભુ આગળ [illegible].

રાધનપુરે એ તપ સુણી બહુજન,
થયા ઉજમાળ તપ કાજ;
એહમાં મુખ્ય મંડાણ ઓચ્છવમા,
મસાલીયા દેવરાજ. તપ૦૧૧

સંવત અઢાર તેંતાલીસ વરસે
એ તપ બહુ ભવિ કીધો:
શ્રીજિન ઉત્તમ પાદ પસાયે,
પદ્મવિજય ફલ લીધો. તપ૦૧૨

જયવીયરાય

જય વીયરાય! જગગુરુ! હોઉ મમં તુહ પભાવઓ
ભયવં! ભવનિવ્વેઓ મગ્ગાણુસારિઆ ઇટ્ઠફલસિદ્ધી ૧
લોગ વિરુદ્ધચ્ચાઓ, ગુરુજણપૂઆ પરત્થકરણં ચ
સુહગુરુજોગો તવ્વયણસેવણા આભવમખંડા. ૨
વારિજ્જઈ જઇવિ નિયાણ બંધણં વીયરાય! તુહ સમયે
તહવિ મમ હુજ્જ સેવા, ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણં. ૩
દુક્ખખઓ કમ્મખઓ,
સમાહિ મરણં ચ બોહિલાભો અ
સંપજ્જઉ મહ એઅં, તુહ નાહ! પણામ કરણેણં. ૪
સર્વમંગલ-માંગલ્યં, સર્વ કલ્યાણ કારણં;
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ૫
સુયદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં;

અન્નત્થ ઊસસિએણં નીસસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઇએણં ઉડ્ડુએણં વાયનિસગ્ગેણં ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ, સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં એવમાઈએહિં આગારેહિં અભગ્ગો અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો, જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ, તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

(એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ) પારીને

નમોઽર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

સુઅદેવયા ભગવઈ, નાણાવરણીય કમ્મસંઘાયં.
તેસિં ખવેઉ સયયં, જેસિં સુઅસાયરે ભત્તી–૧

(પછી ગુરુવંદન કરી પચ્ચક્ખાણ કરવું)

બિયાસણું–એકાસણું આયંબીલનું

પચ્ચક્ખાણ

ઉગ્ગએ સૂરે નમુક્કાર સહિઅં પોરિસિં (સાડ્ઢ પોરિસિં), મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ, ઉગ્ગએ સૂરે ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વિગઈઓ (આયંબીલ) પચ્ચક્ખાઇ

અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં લેવાલેવેણં, ગિહત્થસંસટ્ઠેણં, ઉક્ખિત્તવિવેગેણં, ∘પડુચ્ચમક્ખિએણં પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં,એગાસણં + (બિઆસણં)પચ્ચક્ખાઈ, તિવિહં પિ આહારં, અસણં, ખાઈમં, સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, સાગરિયાગારેણં, આઉંટણપસારેણં, ગુરુ-અબ્ભુટ્ઠાણેણં પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં, પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા, સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા વોસિરઈ.

ઉપવાસનું પચ્ચક્ખાણ

સૂરે ઉગ્ગએ. અબ્ભત્તટ્ઠં પચ્ચક્ખાઈ, તિવિહંપિ આહારં અસણં ખાઈમં સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણહાર. પોરિસિં, સાઢ પોરિસિં મુટ્ઠિસહિઅં. પચ્ચક્ખાઈ. અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં સાહુવયણેણં. મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિ

∘ આયંબીલનું પચ્ચક્ખાણ કરવું હોય તો વિગઈઓ તથા 'પડુચ્ચમક્ખિએણં' ન બોલવું.

+ એકાસણું કરવું હોય તો બિઆસણં ન બોલવું.

યાગારેણં, પાણસ્સ લેવેણ વા, અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા, સસિત્થેણ વા અસિત્થેણ વા વોસિરઈ

પછી નીચે મુજબ પૂજાની ઢાળ કહેવી.

જ્ઞાનપૂજાની ઢાળ

(દુહો)

સપ્તમપદ શ્રી જ્ઞાનનો, સિદ્ધચક્ર પદમાંહી,
આરાધીજે શુભ મને, દિન દિન અધિક ઉછાંહિ.

અન્નાણસંમોહતમોહરસ્સ,
નમો નમો નાણદિવાયરસ્સ,
પંચપ્પયારસ્સુવગારગસ્સ,
સત્તાણ સવ્વત્થપયાસગસ્સ ૧

હવે જેહથી સર્વ અજ્ઞાનરોધો,
જિનાધીશ્વરપ્રોક્તઅર્થાવબોધો,
મતિ આદિ પંચપ્રકારે પ્રસિદ્ધો,
જગદ્ભાસને સર્વ ભાવિદ્ધો. ૨

વળી ભક્ષ્યને સુભક્ષ અભક્ષ્યં,
સુપેયં અપેયં તથા કૃત્ય અકૃત્યં;
જેહથી જાણીએ લોકમાંહે જનાનું,
સદા તે વિશુદ્ધં નમું જ્ઞાન પ્રમાણું. ૩

(ઢાળ)

ભવ્ય નમો ગુણ જ્ઞાનને, સ્વપર પ્રકાશક ભાવે જી,
પર્યાયધર્મ અનંતતા, ભેદાભેદ સ્વભાવેજી. ભવ્ય૦ ૧

(છંદ)

જે મુખ્ય પરિણતિ સકલ જ્ઞાયક, બોધ ભાવવિલચ્છના,
મતિ આદિ પંચ પ્રકાર નિર્મળ, સિદ્ધ સાધનલચ્છના;
સ્યાદ્વાદસંગી તત્ત્વરંગી, પ્રથમ ભેદાભેદતા,
સવિકલ્પ ને અવિકલ્પ વસ્તુ, સકલ સંશય છેદતા. ૨

(પૂજા ઢાળ)

ભક્ષ્યાભક્ષ્ય ન જે વિણ લહિયે, પેય અપેય વિચાર;
કૃત્ય અકૃત્ય ન જે વિણ લહિયે
જ્ઞાન તે સકળ આધાર રે.
ભવિકા, સિદ્ધચક્ર પદ વંદો૦ ૧

પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અહિંસા,
શ્રી સિદ્ધાન્તે ભાખ્યું;
જ્ઞાનને વંદો જ્ઞાન મ નિંદો,
જ્ઞાનીએ શિવસુખ ચાખ્યું રે. ભવિ૦ ૨

સકળ ક્રિયાનું મૂળ જે શ્રદ્ધા,
તેહનું મૂળ જે કહીયે;
તેહ જ્ઞાન નિત નિત વંદીજે,
તે વીણ કહો કેમ રહિયે રે. ભવિ૦ ૩

પંચ જ્ઞાન માંહિ જેહ સદાગમ,
સ્વપર પ્રકાશક જેહ;
દીપક પરે ત્રિભુવન ઉપકારી,
વળી જેમ રવિ શશી મેહ રે. ભવિ૦ ૪
લોકઉર્ધ્વ અધો તિર્યગ્ જ્યોતિષ,
વૈમાનિક ને સિદ્ધ;
લોકાલોક પ્રગટ સવિ જેહથી,
તેહ જ્ઞાન મુજ શુદ્ધ રે ભવિ૦ ૫

(ઢાળ)

જ્ઞાનાવરણીય જે કર્મ છે, ક્ષય ઉપશમ તસ થાય રે;
તો હુએ એહિ જ આતમા, જ્ઞાન અબોધતા જાય રે.
વીર જિનેસર ઉપદિશે, સાંભળજો ચિત્ત લાઈ રે,
આતમધ્યાને આતમા, ઋદ્ધિ મળે સવિ આઈ રે.

જ્ઞાનસ્તુતિ

પછી 'ૐ હ્રીં પરમાત્મને નમઃ જ્ઞાન પદેભ્ય કુસુમ યજામહે સ્વાહા: એ મંત્ર બોલીને જ્ઞાનને ફૂલની ફૂલગુંથી [illegible] [illegible] કેરી, પછી [illegible], [illegible] કે [illegible] [illegible] જ્ઞાનને નીચે પ્રમાણે સ્તુતિ કરવી.

જિન જોજન ભૂમિ, વાણીનો વિસ્તાર,
પ્રભુ અર્થ પ્રકાશે, રચના ગણધર સાર,

સો ય આગમ સુણતાં કરીએ ગતિ ચાર,
પ્રભુવચન વખાણી, લહીએ ભવનો પાર.

પછી જ્ઞાનને ખમાસમણું. જ્ઞાનની વાસક્ષેપ વડે પૂજા કરવી અને પછી કાઉસ્સગ્ગ કરવો, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] દુહા ગાથાથી જ્ઞાનની પ્રદક્ષિણા [illegible] કરવી.

પછી આ પ્રમાણ દુહા કહેવા.

(દુહા)

સુખકર શંખેશ્વર નમી, શુભગુરુ શ્રી [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ૧
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ૨
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ૩
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ૪
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ૫

ઉત્પાદાદિ જે પૂર્વ છે, સૂત્ર અર્થ એક સાર;
વિદ્યામંત્ર તણો કહ્યો, પૂર્વશ્રુતભંડાર શ્રી૦૧૯
બિંદુસાર લગે ભણે, તેહિજ પૂર્વસમાસ;
શ્રીશુભવીરને શાસને, હોજ્યો જ્ઞાનપ્રકાશ(૨૬) શ્રી૦૨૦

આ રીતે વીસ ખમાસમણા દીધા બાદ નિર્મળ ચોખાની બે હાથે પસલી ભરીને, ઉપર રૂપાનાણું અથવા પૈસો સોપારી લઈને ઉભા રહી

'બોધાગાધં સુપદપદવિ-નીરપુરાભિરામં,
જીવા હિંસા વિરલ લહરી સંગમા ગાહદેહં,
ચૂલાવેલં ગુરુગમ મણી, સંકુલં દૂરપારં,
સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે.

સ્તુતિ કહી નીચેનો દુહો બોલવો—

(દુહો)

જ્ઞાન સમો કોઈ ધન નહિ, સમતા સમુ નહિ સુખ
જીવિત સમી આશા નહિ, લોભ સમુ નહિ દુ:ખ

પછી પગની કુંભામાં ન ખરી, બાદ ખમાસમણ દઈને

કાઉસ્સગ્ગ

'ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! શ્રુતદેવતા આરાધનાર્થં કાઉસ્સગ્ગ કરું? ઇચ્છં', શ્રુતદેવતા આરાધનાર્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ ઉસસિએણં નીસસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઇએણં ઉડ્ડુએણં વાયનિ

શ્રી અક્ષયનિધિ તપનું આરાધન કરનાર
સુંદરીની કથા

(૧)

એક સમયે ખેટકપૂર નગરમા સંયમ નામનો શેઠ રહેતો હતો, તેની રૂજુમતિ નામની સ્ત્રી હતી. આ દંપતી ઘણા ધર્મિષ્ઠ હતા અને રૂજુમતી તો રત્નાવલી, કનકાવલી એકાવલી આદિ ઘણા નવા નવા તપ કરતી હતી તથા જ્ઞાનાદિ ભગવદ્ ભક્તિમા લીન રહેતી હતી.

લોકોમા તેની પ્રસંશા થાય તે સ્વાભાવિક જ છે. તેની પાડોશમા જ એક વસુ નામના શેઠની પત્ની સોમસુંદરી હતી, તે અજ્ઞાન, અધર્મિ હોવાથી ઋજુમતિની ખૂબ નિંદા કરતી હતી. એક સમયે નગરમા આગ લાગી સયમ શેઠનુ ઘર આગમા સપડાવાની તૈયારીમા હતુ. સોમસુંદરીએ માન્યુ– 'શેઠનુ ઘર બળી જાય તો સારુ' પણ ઋજુમતિના તપના પ્રભાવથી શેઠનુ ઘર બળ્યુ નહિ બીજી વખત ગામમાં ધાડ પડી, એટલે ફરી સોમસુંદરીએ ચિંતવ્યુ-શેઠનુ લૂંટાઈ જાય તો સારુ, ઋજુમતિના તપોબળથી ધાડપાડુઓ સંયમ શેઠના ઘર સામે જોયા વિના જ ચાલ્યા ગયા હશે. ધર્મનો—તપનો આ કેવો અજબ પ્રભાવ છે. સોમસુંદરીએ તો નિંદા કરીને તેમજ અશુભ ચિંતવીને ઘણુ પાપ બાંધ્યુ.

વેચી દીધી. તેણીને લઈને સાર્થવાહ જ્યાં ચાલ્યો એટલે માર્ગમા જ તે ચોરોના હાથે સર્વસ્વથી લુટાઈ ગયો. સઘળી આપત્તિનુ મૂળ આ સ્ત્રી છે એમ જાણી સાર્થવાહે પણ તેણીને ત્યજી દીધી કર્મ કોઈને છોડતુ નથી. આ સ્ત્રી એક સરોવરના કિનારે ઉભી પાપનો પશ્ચાતાપ કરવા લાગી.

ભાગ્યોદયે દરિયામાં ડૂબતા માણસને જેમ વહાણ મળે તેમ આ અભાગિણી બાળાને પવિત્ર મુનિમહારાજ મળ્યા. મુનિને તે રાજપુત્રીએ નમસ્કાર કર્યા, મુનિએ ભાવદયા ભર્યો ધર્મલાભ આપ્યો અને કહ્યુ–'તુ, આ સરોવરના કિનારે ઉભી શુ વિચાર કરે છે. ગત જન્મમા તે એક ધર્મિષ્ઠ પ્રત્યે જે માત્સર્યભાવ સેવ્યો તે પાપવૃક્ષનો આ બધો દુઃખ વિસ્તાર તું પામી છે તુ રાજપુત્રી થવા છતા તારા પિતાનુ મરણ થયુ રાજભંડાર લુટાયો, તારે જગતમા રખડતા થવુ પડ્યુ, તારા વિદ્યાધર પતિને પણ તુ અનિષ્ટ થઈ પડી, તારા પગલે પગલે ઉપદ્રવોની હારમાળા ચાલી છે. અને અનાથ ભિખારણની માફક તુ જગતમા દુઃખી દુઃખી થઇ રહી છે હવે શોક ન કર.

જ્ઞાની ગુરુના આશ્વાસન વચનો શ્રવણ કરીને તે રાજપુત્રીની અજ્ઞાન નિદ્રા ઉડી ગઈ. તેના નિર્મળ નયન ભીના થયા, મુનિને વંદના કરી તેણીએ પ્રશ્ન કર્યો 'પ્રભુ! આ અનંત દુઃખોમાંથી મારી મુક્તિ શી રીતે થાય? મારા ઉદ્ધારનો માર્ગ આપ કૃપા કરીને બતાવો.' જ્ઞાની મહાત્મા કહે,

[illegible] આહારનિમિત્તનું [illegible]

[illegible]

(૨)

આ ભારતદેશની રાજગૃહી નગરીમાં એક સંવર નામનો શેઠ રહેતો હતો. તેને ગુણવતી નામની પતિવ્રતા ભાર્યા હતી. શેઠની સ્થિતિ ઘણી દરિદ્ર હતી. તથાપિ પોતાના પૂર્વકૃત અંતરાયકર્મ ચિંતવી આ યુગલ સંતોષથી જીવન જીવતું હતું. તેવામાં એક સમયે શેઠાણીને ગર્ભ રહ્યો. તેના પ્રભાવથી શેઠના દિવસો વળ્યા. બીજા વેપારીઓની તેમને સહાય મળવા લાગી. તેમનો વેપાર વધ્યો લક્ષ્મી પ્રસન્ન થઈ. ગર્ભકાળ પૂર્ણ થતા પુત્રીનો જન્મ થયો. તેણીની નાળ દાટવાનો ખાડો કરતા તેમાથી શેઠને નિધાન પ્રાપ્ત થયુ. પુત્રી મોટી ભાગ્યશાલી ગણાવા લાગી. છેક રાજાના કાન સુધી આ વાત પહોંચી શેઠને સૌએ વધામણા આપ્યાં પુત્રના જેવો જન્મ મહોત્સવ કરીને શેઠે બારમે દિવસે પોતાના કુટુંબીઓને જમાડયા. પુત્રીનુ નામ સુંદરી સ્થાપન કર્યુ.

સુંદરીના પુણ્યનો પ્રભાવ જુઓ. રમતા રમતાં પગ જ્યા તે જમીન ખણતી ત્યાંથી હીરા મણિ-માણેક-મોતી યુક્ત મોટા નિધાનો પ્રગટ થતા. તે મોને [illegible] પડી જ્યા જાય ત્યા કૃપે પુણ્યની કીર્તિના નગરના [illegible]ઘન સઘળું પણ કરતુ નહિ તે પોતાના નામ પ્રમાણે ખુબ સ્વરૂપવાન સુંદરી હતી આટલું છતાં તેણીમા અભિમાન, [illegible]

કટુવચન, દુરાચરણ મદ્દલ નહોતા.

તેજ નગરના એક સુશીલ સ્વરૂપવાન

[illegible]

[illegible]

[illegible]

કહો. આચાર્ય ભગવાને, ઉપર કહેલ સોમસુંદરીના ભવથી માંડીને તેણીના પૂર્વભવો સંપૂર્ણ કહી સંભળાવ્યા અને જણાવ્યું. 'સુંદરી! સંસારના બીજા જીવોની માફક તેં તારા ભવોમાં પાપના અને પુણ્યનાં દુ:ખ તેમજ સુખને આપનારા પરિણામ અનુક્રમે સાક્ષાત્ અનુભવ્યા છે. તે પૂર્વભવમાં શ્રી અક્ષનિધિ તપની વિધિપૂર્વક આરાધના કરી હતી તેનો જ આ સર્વ પુણ્યપ્રતાપ છે. આ તપનો પ્રભાવ અચિંત્ય છે. હજી પણ તું એ પ્રમાણે ધર્મ કરીશ તો આ દુસ્તર સંસાર સાગરને નીકટમાં જ તરી જઈશ.'

આચાર્ય ભગવાનનાં આ વચનો સાંભળી સુંદરીને જાતિસ્મરણ જ્ઞાન થયું, તેનાથી પોતાના પૂર્વભવો સાક્ષાત્ માલુમ પડ્યા. તેણીને આ ભવમાં પણ પુન: અક્ષયનિધિ તપ આરાધવાનો ભાવ ઉલ્લસિત થયો. પૂજ્ય ઉપકારી આચાર્ય ભગવંતની વંદના કરી સુંદરી આદિ સૌ પોત-પોતાને સ્થાને ગયા. તપની આરાધનાના નિયમ આવતા વર્ષે આડંબરથી સુંદરીએ અક્ષયનિધિ તપ કરવા માંડ્યો. સાથે રાજ-રાણી-શેઠ-સામંત આદિ નગરના મોટા વર્ગે આ તપ કર્યો. ત્યારથી સુંદરીને તો વિશેષ વિશેષ નિધાન પ્રગટ થવા લાગ્યા. સુંદરીએ આ દ્રવ્યનો ઉપયોગ પ્રભાવનાદિ કાર્યોમાં છૂટા હાથથી કર્યો. લોકોમાં તેનું નામ સુંદરી તો ભુલાઈ જ ગયું. સૌ તેણીને અક્ષયનિધિના નામથી જ

[illegible]

[illegible] —१
[illegible] —२
[illegible]
[illegible] - ३

[illegible]
[illegible] — ४

[illegible]
[illegible] —५

[illegible]
[illegible] ६

[illegible]

[illegible]
[illegible] ७

[illegible]

લોગવિરૂદ્ધચ્ચાઓ, ગુરુજણપૂઆ પરત્થ કરણં ;
સુહગુરુજોગો તવ્વયણ, સેવણા આભવમખંડા

ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહીઆએ મત્થએણ વંદામિ.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ચૈત્યવંદન? ઇચ્છં

આશપૂરે પ્રભુ પાસજી, તોડે ભવ પાસ,
વામા માતા જનમિઆ, અહિ લંછન જાસ ૧
અશ્વસેન સુત સુખકરૂ, નવ હાથની કાય;
કાશીદેશ વાણારસી, પુણ્યે પ્રભુ આય. ૨
એકસો વરસનું આઉખું એ, પાળી પાસકુમાર,
પદ્મ કહે મુગતે ગયા, નમતાં સુખ નિરધાર ૩

જંકિંચિ નામતિત્થં સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ
જાઇં જિણબિંબાઇં તાઇં સવ્વાઇં વંદામિ

નમુત્થુણં અરિહંતાણં ભગવંતાણં. ૧
આઇગરાણં તિત્થયરાણં સયંસંબુદ્ધાણં ૨
પુરિસુત્તમાણં પુરિસસીહાણં પુરિસવરપુંડરી
આણં પુરિસવરગંધહત્થીણં. ૩

[illegible]

અન્નત્થ ઊસસિએણં નીસસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઇએણં ઉડ્ડુએણં વાયનિસગ્ગેણં ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ, સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં સુહુમેહિં દિટ્ઠિ સંચાલેહિં એવમાઇ એહિં આગારેહિં અભગ્ગો અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો, જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ

(એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ) પારીને

નમોઽર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય સર્વ સાધુભ્ય કહી થોય કહેવી

થોય

શાંતિ સુહંકર સાહિબો, સંયમ અવધારે,
સુમિત્રને ઘરે પારણું, ભવ પાર ઉતારે,
વિચરંતા અવનિતલે, તપ ઉગ્ર વિહારે,
જ્ઞાન ધ્યાન એકતાનથી તિર્યંચને તારે ૧

(પછી લોગસ્સ કહેવો)

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે;
અરિહંતે કિત્તઇસ્સં, ચઉવીસંપિ કેવલી ૧
ઉસભમજિઅં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઇં ચ;
પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨

હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો, જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ, તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ

(એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ) પારીને બીજી થોય

પાસ વીર વાસુપૂજ્યજી, નેમ મલ્લિ કુમારી,
રાજ્ય વિહુણા એ થયાં, આપે વ્રતધારી,
શાંતિનાથ પ્રમુખા સવિ, લહિ રાજ્ય નિવારી,
મલ્લિનેમ પરણ્યા નહિ, બીજા ઘર બારી ૨

પુક્ખરવર-દીવડ્ઢે, ધાયઇસંડે ય જંબુદ્દીવે ય,
ભરહેરવય વિદેહે, ધમ્માઇગરે નમંસામિ ૧
તમતિમિર-પડલ-વિદ્ધંસણસ્સ સુરગણ-
નરિંદ મહિયસ્સ,
સીમાધરસ્સ વંદે, પપ્ફોડિય-મોહજાલસ્સ ૨
જાઇ-જરા-મરણ-સોગ-પણાસણસ્સ,
કલ્લાણ-પુક્ખલ-વિસાલ-સુહાવહસ્સ,
કો દેવ-દાણવ નરિંદગણચ્ચિયસ્સ,
ધમ્મસ્સ સારમુવલબ્ભ કરે પમાયં. ૩
સિદ્ધે ભો ! પયઓ ણમો જિણમએ નંદી સયા સંજમે
દેવં-નાગ-સુવન્ન-કિન્નર ગણ-સ્સબ્ભૂઅ-ભાવચ્ચિએ
લોગો જત્થ પઇટ્ઠિઓ જગમિણં તેલુક્ક-મચ્ચાસુરં
ધમ્મો વડ્ઢઉ સાસઓ વિજયઓ ધમ્મુત્તરં વડ્ઢઉ. ૪

જો દેવાણ વિ દેવો, જં દેવા પંજલી નમંસંતિ;
તં દેવદેવ-મહિઅં, સિરસા વંદે મહાવીરં. ૨
ઇક્કો વિ નમુક્કારો, જિણવર-વસહસ્સ વદ્ધમાણસ્સ;
સંસાર સાગરાઓ તારેઈ નરં વ નારિં વા. ૩
ઉજ્જિંત સેલ-સિહરે, દિક્ખા નાણં નિસીહિઆ જસ્સ;
તં ધમ્મ-ચક્કવટ્ટિં, અરિટ્ઠનેમિં નમંસામિ. ૪
ચત્તારિ અટ્ઠ દસ દોઅ, વંદિઆ જિણવરા ચઉવ્વીસં,
પરમટ્ઠ-નિટ્ઠિ અટ્ઠા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ ૫

વેયાવચ્ચગરાણં સંતિગરાણં સમ્મદિટ્ઠિસમા-
હિગરાણં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં.

અન્નત્થ ઊસસિએણં નીસસિએણં ખાસિએણં
છીએણં જંભાઇએણં ઉડ્ડુએણં વાયનિસગ્ગેણં
ભમલીએ પિત્ત-મુચ્છાએ, સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં
સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં સુહુમેહિં દિટ્ઠિ સંચાલેહિં
એવમાઇએહિં આગારેહિં અભગ્ગો અવિરાહિઓ
હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં
નમુક્કારેણં ન પારેમિ, તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં
ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ

(એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ) પારીને

નમોઽર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય સર્વ સાધુભ્ય

સવ્વન્નૂણં સવ્વદરિસીણં સિવમયલમરૂયમણં મક્ખયમવ્વાબાહમપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઈનામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં નમો જિણાણં જિઅ ભયાણં--૯

જે અ અઈયા સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સંતિણાગએકાલે, સંપઈય વટ્ટમાણા, સવ્વે તિવિહેણ વંદામિ-૧૦

(પછી ઉભા થઈને અરિહંત ચેઈઆણં કહેવું)

અરિહંત-ચેઈઆણં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, વંદણવત્તિયાએ પૂઅણ વત્તિયાએ સક્કાર વત્તિયાએ સમ્માણવત્તિયાએ બોહિલાભ વત્તિયાએ નિરૂવસગ્ગ વત્તિયાએ, સદ્ધાએ મેહાએ ધિઈએ ધારણાએ અણુપ્પેહાએ વડ્ઢમાણીએ ઠામિકાઉસ્સગ્ગં,

અન્નત્થ ઊસસિએણં નીસસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઈએણં ઉડ્ડુએણં વાયનિસગ્ગેણં ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ, સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિ સંચાલેહિં, એવમાઈએહિં આગારેહિં અભગ્ગો અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો, જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ

(એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ. પારીને)

લોગવિરૂદ્ધચ્ચાઓ, ગુરુજણપૂઆ પરત્થ કરણં ચ,
સુહગુરુજોગો તવ્વયણ, સેવણા આભવમખંડા. ૨
વારિજ્જઈ જઇ વિ નિયાણ બંધણ વીયરાય! તુહ સમયે
તહવિ મમ હુજ્જ સેવા, ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણં. ૩
દુક્ખખઓ કમ્મખઓ,
સમાહિ મરણં ચ બોહિલાભો અ.
સંપજ્જઉ મહ એઅ, તુહ નાહ! પણામ કરણેણં ૪
સર્વમંગલ- માંગલ્ય, સર્વ કલ્યાણ કારણં,
પ્રધાન સર્વધર્માણા, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ૫

ઇચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસિહિઆએ મત્થએણ વંદામિ અવિધિ આશાતના મિચ્છામિ દુક્કડં

સવારમાં ઉપર મુજબ દેવવંદન કરીને પાના ૫૭ ઉપરથી સજ્ઝાય કહેવી, બપોરે તથા સાંજે સજ્ઝાય કહેવી નહિ.

ઇતિ દેવવંદન વિધિ

પચ્ચક્ખાણ પારવાની વિધિ

પ્રથમ ખમાસમણ દઈ ૭ મા પાના મુજબ ઇરિયાવહિ કરી, એક લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કરી ઉપર લોગસ્સ કહી નીચે મુજબ ચૈત્યવંદન કરવું.

સત્તાણુવઈ સહસ્સા, લક્ખાછપ્પન્ન અટ્ઠકોડીઓ,
બત્તીસય બાસીયાઇ, તિઅલોએ ચેઇએ વંદે ૪

પન્નરસ કોડિ સયાઈ કોડી, બાયાલ લક્ખ અડવન્ના,
છત્તીસ સહસ અસીઈ, સાસય બિંબાઈ પણમામિ ૫

જં કિંચિ નામતિત્થં સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ
જાઇ જિણબિંબાઇ તાઈ સવ્વાઇ વંદામિ. ૧

નમુત્થુણં અરિહંતાણં ભગવંતાણં -૧
આઇગરાણં તિત્થયરાણં સયંસંબુદ્ધાણં.-૨
પુરિસુત્તમાણં પુરિસસીહાણં પુરિસવર પુંડ-
રીઆણં પુરિસવરગન્ધહત્થિણં-૩
લોગુત્તમાણં લોગનાહાણં લોગહિઆણં લોગ
પઈવાણં લોગપજ્જોઅગરાણં -૪

અભયદયાણં ચક્ખુદયાણં મગ્ગદયાણં સરણદયાણં
બોહિદયાણં -૫

ધમ્મદયાણં ધમ્મદેસયાણં ધમ્મનાયગાણં
ધમ્મસારહીણં ધમ્મવરચાઉરંત ચક્કવટ્ટીણં.-૬
અપ્પડિહયવરનાણદંસણધરાણં વિયટ્ટછઉમાણં-૭
જિણાણં જાવયાણં તિન્નાણં તારયાણં બુદ્ધાણં
બોહયાણં મુત્તાણં મોઅગાણં -૮
સવ્વન્નૂણં સવ્વદરિસીણં સિવમયલમરૂઅમણંત

ઇઅ સંથુઓ મહાયસ ! ભત્તિભર નિબ્ભરેણ હિઅએણ;
તા દેવ દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસજિણચંદ ! ૫
જય વીયરાય ! જગગુરુ !
હોઉ મમં તુહ પભાવઓ ભયવં,
ભવનિવ્વેઓ મગ્ગાણુસારિઆ ઇટ્ઠફલ સિદ્ધી ૧
લોગ વિરુદ્ધચ્ચાઓ, ગુરુજણપૂઆ પરત્થકરણં ચ,
સુહગુરુ જોગો તવ્વયણ, સેવણા આભવમખંડા ૨
વારિજ્જઈ જઇ વિ નિયાણ,
બંધણ વીયરાય ! તુહ સમએ,
તહ વિ મમ હુજ્જ સેવા, ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણં. ૩
દુક્ખખઓ કમ્મખઓ,
સમાહિ મરણં ચ બોહિલાભો અ,
સંપજ્જઉ મહ એઅં, તુહનાહ ! પણામ કરણેણં. ૪
સર્વ મંગલ માંગલ્યં, સર્વ કલ્યાણ કારણમ્,
પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ૫

ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં જાવણિજ્જાએ
નિસીહિઆએ મત્થએણ વંદામિ

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સજ્ઝાય કરૂં ?
ઇચ્છં. નમો અરિહંતાણં, નમો સિદ્ધાણં, નમો
આયરિયાણં, નમો ઉવજ્ઝાયાણં, નમો લોએ સવ્વ
સાહૂણં, એસો પંચ નમુક્કારો, સવ્વપાવપ્પણાસણો;
મંગલાણં ચ સવ્વેસિં, પઢમં હવઇ મંગલં.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ શ્રી [1] અક્ષયનિધિ તપ આરાધનાર્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ? ઇચ્છં શ્રી [1] અક્ષય નિધિ તપ આરાધનાર્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં. વંદણ વત્તિયાએ પૂઅણવત્તિયાએ સક્કારવત્તિયાએ સમ્મા· ણવત્તિયાએ બોહિલાભવત્તિયાએ નિરૂવસગ્ગવત્તિ· યાએ, સદ્ધાએ મેહાએ ધીઇએ ધારણાએ અણુપ્પે· હાએ વડ્ઢમાણિએ ઠામિકાઉસ્સગ્ગં

અન્નત્થ ઊસસિએણં નીસસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઇએણં ઉડ્ડુએણં વાયનિસગ્ગેણં ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ, સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં સુહુમેહિં દિટ્ઠિ સંચાલેહિં એવમાઇએહિં આગારેહિં અભગ્ગો અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો, જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

([2] ૨૦ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવર ગંભીરા સુધી, ન આવડે તો ૮૦ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.) પછી પારીને લોગસ્સ કહેવો.

---

૧. જે તપ હોય તે તપનું નામ બોલવું

૨ જે તપને જેટલો કાઉસ્સગ્ગ હોય તેટલા લોગ· કાઉસ્સગ્ગ કરવો. એક લોગસ્સ=ચાર નવકાર

પાણહારનું પચ્ચક્ખાણ

પાણહાર દિવસ ચરિમં પચ્ચક્ખાઈ અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરે.

ચોવિહાર ઉપવાસવાળાને કરવાનું પચ્ચક્ખાણ

સૂરે ઉગ્ગએ ચઉવિહાર

સૂરે ઉગ્ગએ અબ્ભત્તટ્ઠં પચ્ચક્ખાઇ ચઉવિહંપિ આહાર અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે

ગુરુ વંદન કરવાની વિધિ

પ્રથમ બે ખમાસમણા દેવા પછી ઉભા ઉભા બે હાથ જોડી નીચે મુજબ સુખશાતા પૂછવી,

ઇચ્છકાર સુહરાઈ (સુહદેવસી) સુખતપ શરીર નિરાબાધ સુખ સંજમ યાત્રા નિર્વહો છો જી? સ્વામિશાતા છે જી? ભાતપાણીનો લાભ દેશોજી.

(પછી પન્યાસ ઉપાધ્યાય કે આચાર્ય હોય તો એક ખમાસમણ દઈને, અને હોય તો ખમાવવા (આ નંબર નીચે મુજબ બોલવું)

✓ સવારના ૧૨ વાગ્યા સુધી સુહરાઈ બોલવું. ૧૨ વાગ્યા પછી સુહદેવસી બોલવું.

સવ્વપાવપ્પણાસણો, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં,
પઢમં હવઈ મંગલં.
પંચિંદિઅ સંવરણો, તહનવવિહ બંભચેર ગુત્તિધરો,
ચઉવિહ કસાય મુક્કો, ઇઅઅટ્ઠારસગુણેહિં સંજુત્તો. ૧
પંચમહવ્વયજુત્તો, પંચવિહાયાર પાલણ સમત્થો,
પંચ સમિઓ તિગુત્તો, છત્તીસ ગુણો ગુરુ મજ્ઝ. ૨

(ક્રિયા પૂર્ણ થયા બાદ જમણો હાથ નીચો રાખી એક નવકાર ગણી સ્થાપનાજી ઉથાપવા. (સામયિકમાં ૪૮ મિનીટ પછી પાર્યા પછી ઉથાપવા.

સંથારા પોરિસિની વિધિ

રાત્રે એક પ્રહર સુધી સ્વાધ્યાય ધ્યાન કર્યા પછી સંથારો કરવાના અવસરે :—

ખમા૦ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! બહુપડિપુન્ના પોરિસિ(ખમા દઈ ૭મા પાનાથી ઈરિ૦ કરી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરી ઉપર લોગસ્સ કહી ખમા દઈ૦ ઈચ્છા૦ સંદિ ભગવન્! બહુપડિપુન્ના પોરિસિ રાઈય સંથારએ ઠામિ? ઈચ્છં કહી ચઉક્કસાય કહેવું.

ચઉક્કસાય પડિમલ્લુલ્લૂરણુ
દુજ્જયમયણબાણમુસુમૂરણુ;
સરસ પિયંગુવન્નુ ગયગામિઉ,
જયઉ પાસુ ભુવણત્તય સામિઉ-૧

શ્રાવણ વદી ચોથે પ્રારંભ,
  આરાધો મુકી સુંદર કુંભ...સુંદર કુંભ
સંવત્સરી લગે તપ, કરો સહુ એનો ખપ. જેથી૦—૨

પર મત્સરથી કર્મ બંધાયું, જેના નીવારણે તપ કહાયું. તપ
સુંદરીયે કર્યો ખપ, કર્મો ચુર્યા ચપોચપ. જેથી૦—૩

સ્વસ્તિક ગણુણું, ખમાસમણ, કાઉસ્સગ્ગ લોગસ્સ કરો કેપણ
વીસ વીસ કરો ખપ, નિધિ પ્રગટે ટપોટપ. જેથી૦—૪

ભાદરવા સુદી પંચમીને દિને,
  પર્યુષણતિને ઉજવો સહુ લીને-ઉજવો સહુ લીને
શ્રુત જ્ઞાન કરો જપ, મુકો દુનિયાની લપ જેથી૦—૫

વરઘોડો સુંદર સાજન ગોભાવો, પધરાવો.
  પુષ્પો ચઢાવી કુંભો પધરાવો.. . કુંભો૦
કર્મો ચુરે ચપોચપ, રસીક કહે નથી ગપ. જેથી૦—૬

(૪)

(રાગ—મારી વેણીમાં ચાર ચાર ફુલ)

એને આરાધે કામ સહુ થાય,
  અક્ષયનિધિ કરવાથી દુઃખ સહુ જાય. એને૦
વિશ્વ સેવા કરો એને અનેરા ઉત્સાહથી,
  ગુણ ગાવું જેના ગવાય.
શ્રાવણ વદી ચોથથી આરંભી,
  સંવત્સરી લગે થાય...એને૦ ૧
સંતરીયે અનુપમ જેણે આરાધીને,
  મોક્ષ સુંદરીએ સ્થાન,

ઘરકામ છોડકે, તપ કરને આ ગયા,
નન્ને નન્ને છોટે બડે, સબ મિલકર આ ગયા,
એ હૈ વાડાશિનોર ગામ. મુઝે૦—૧

શ્રાવણ વદ ચોથસે, આરંભ કરતે સબ સાથ,
પર્યૂષણા પર્વકી, આરાધના ભી હૈ સાથ,
સોલા દિનકા કામ. મુઝે૦—૨

સુબે સામકા પ્રતિક્રમણ, પડિલેહણ દો ટંક;
ચૈત્યવંદન નિત્ય કરના, દેવવંદન ભી તીન ટંક,
તપકા અક્ષયનિધિ નામ. મુઝે૦—૩

કાઉસ્સગ્ગ લોગસ્સ કેરા, કરના નિત્ય બીસ:
અક્ષતમેં અખંડ કરના, સ્વસ્તિક પૂરે બીસ,
કર્મો જાય તમામ. મુઝે૦—૪

પદ નમો નાણસ્સ કેરા, દો હજારકા જાપ,
પ્રભુજીકા પૂજન કરના, દૂર કરના પાપ,
કાયરકા નહિ કામ. મુઝે૦—૫

પરમતસંગમેં કર્મ કીયા, મહાવીરને પરભવમેં,
જગે જગે કીર કીરકે, વે દુઃખી હુએ સંસારમેં,
વો ભી ગયે બદનામ. મુઝે૦—૬

ગુરુમુખસે જબ સુનકે, અક્ષયનિધિ તપ કીયા:
ઠામ ઠામ નિદાન મીલે, જગે જગે પર જશ લીયા:
નિત્યાનંદ પદ વિશ્રામ મુઝે૦—૭

દુહા

દિવસ ૧લો

શ્રી ઉત્પાદપુર્વ પ્રથમ, વસ્તુ ચૌદ તસ જાણ,
એક કોટીપદ જેહના, નમો નમો ભવિક સુજાણ ૧
(શ્રી ઉત્પાદ પૂર્વાય નમઃ કહી ૧૪ ખમાસમણા દેવા)

દિવસ ૨જો

અગ્રાયણી પૂરવ બીજું, વસ્તુ છવ્વીસ સુખકાર;
છન્નુ લાખ પદ જેહના, નમતાં હોય ભવ પાર. ૨
(શ્રી અગ્રાયણી પૂર્વાય નમઃ કહી ૨૬ ખમાસમણાં દેવા)

દિવસ ૩જો

વીર્ય પ્રવાદ પૂરવ ત્રીજું, સોળ વસ્તુ અધિકાર,
પદ તો બહોંતેર લાખ છે, નમીયે હર્ષ અપાર. ૩
(શ્રી વીર્યપ્રવાદ પૂર્વાય નમઃ કહી ૧૬ ખમાસમણા દેવા)

દિવસ ૪થો

ચોથું અસ્તિપ્રવાદ છે, વસ્તુ અઠ્ઠાવીસ ધાર;
સાઠ લાખ પદ સમરતાં, લહીએ સમકિત સાર. ૪
(શ્રી અસ્તિપ્રવાદ પૂર્વાય નમઃ કહી ૨૮ ખમા૦ દેવા)

છે (હાલમાં અગીયાર લાગટ એકાસનાથી પણ કરાવાય છે.)

દિવસ	નવકારવાળીનુ પદ	નવ.	કાઉ	સાથીઆ	ખમ
૧	શ્રી આચારાંગ સૂત્રાય નમઃ	૨૦	૧૧	૧૧	૧
૨	,, સુયગડાંગ સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	
૩	,, ઠાણુંગ સૂત્રાય નમ.	,,	,,	,,	
૪	,, સમવાયંગ સૂત્રાય નમ.	,,	,	,,	
૫	,, ભગવતી સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	
૬	,, જ્ઞાતાધર્મકથાંગ સૂત્રાય નમ	,,	,,	,,	
૭	,, ઉપાસકદશાંગ સૂત્રાય નમ	,,	,,	,,	
૮	,, અંતકૃતદશાંગસૂત્રાયનમ.	,,	,,	,,	
૯	,, અનુત્તરોવવાઈ સૂત્રાયનમ.	,,	,,	,,	
૧૦	,, પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રાય નમ	,,	,,	,,	
૧૧	,, વિપાક સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	

અઠ્ઠાવીસ લબ્ધિનો તપ

દિવસ	નવકારવાળીનું પદ	ન૦	કાઉ૦	સાથીઆ	ખમા
૧	શ્રી આમર્ષૌષધિલબ્ધયેનમ	૨૦	૫.લો.	૫૦	૫૦
૨	શ્રી વિપ્રૌષધિ લબ્ધયેનમ:	,,	,,	,,	,,
૩	શ્રી ખેલૌષધિ લબ્ધયે નમ.	,,	,,	,,	,,
૪	શ્રી જલ્લૌષધિ લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૫	શ્રી સર્વૌષધિ લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૬	શ્રી સભિન્નશ્રોતલબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૭	શ્રી અવધિ લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૮	શ્રી મન પર્યવ લબ્ધયેનમ	,,	,,	,,	,,
૯	શ્રી વિપુલમતિ લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૧૦	શ્રી ચારણ લબ્ધયે નમ:	,,	,,	,,	,,
૧૧	શ્રી આશિવિષ લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૧૨	શ્રી કેવલ લબ્ધયે નમ.	,,	,,	,,	,,
૧૩	શ્રી ગણધર લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૧૪	શ્રી પૂર્વધર લબ્ધયે નમ:	,,	,,	,,	,,
૧૫	શ્રી અરિહંત લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૧૬	શ્રી ચક્રવર્તિ લબ્ધયે નમ:	,,	,,	,,	,,
૧૭	શ્રી બલદેવ લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૧૮	શ્રી વાસુદેવ લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૧૯	શ્રી અમૃતાશ્રવ લબ્ધયે નમ:	,,	,,	,,	,,
૨૦	શ્રી કોષ્ટબુદ્ધિ લબ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,

દિવસ	પદનુ નામ	નવકારવાળી	ખમા૦	કાઉ	સાથીઆ
૧	અણિમા સિદ્ધયે નમઃ	૨૦	૮	૮	૮
૨	મહિમા સિદ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,	,,
૩	લઘિમા સિદ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,	,,
૪	ગરિમા સિદ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,	,,
૫	વશિતા સિદ્ધયે નમ	,,	,,	,,	,,
૬	પ્રાકામ્ય સિદ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,	,,
૭	પ્રાપ્તિ સિદ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,	,,
૮	ઇશિતા સિદ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,	,,

રોહીણી તપ

આ તપ અક્ષયતૃતીયાના દિવસે અગર તેની આગળ પાછળ જ્યારે રોહિણી નક્ષત્ર હોય ત્યારથી શરૂ કરવો અને સાત વર્ષ અને સાત માસ સુધી દરેક મહિનામા જે દિવસે રોહિણી નક્ષત્ર હોય તે દિવસે ઉપવાસ, આયંબીલ આદિ તપ કરવો. તે દિવસે '**શ્રી વાસુપૂજ્ય સર્વજ્ઞાય નમઃ**' આ પદની વીસ નવકારવાળી ગણવી તથા સાથિયા, લોગસ્સ, ખમાસમણા વગેરે બાર બાર, ઉદ્યાપનમા શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામિજીની પ્રતિમાની મોટી સ્નાત્રવિધિએ

અઠ્ઠાવીસ લબ્ધિનો તપ

દિવસ	નવકારવાળીનું પદ	ન૦	કાઉ૦	ખમાસમણ
૧	શ્રી આમર્શોષધિલબ્ધયે નમઃ	૨૦	૫.લો.	૫૦
૨	શ્રી વિપ્રૌષધિ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૩	શ્રી ખેલૌષધિ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૪	શ્રી જલ્લૌષધિ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૫	શ્રી સર્વૌષધિ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૬	શ્રી સંભિન્નશ્રોતલબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૭	શ્રી અવધિ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૮	શ્રી મન પર્યવ લબ્ધયેનમઃ	,,	,,	,,
૯	શ્રી વિપુલમતિ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૦	શ્રી ચારણ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૧	શ્રી આશિવિષ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૨	શ્રી કેવલ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૩	શ્રી ગણધર લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૪	શ્રી પૂર્વધર લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૫	શ્રી અરિહંત લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૬	શ્રી ચક્રવર્તિ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૭	શ્રી બલદેવ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૮	શ્રી વાસુદેવ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૧૯	શ્રી અમૃતાશ્રવ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,
૨૦	શ્રી કોષ્ટકબુદ્ધિ લબ્ધયે નમઃ	,,	,,	,,

છે. (હાલમાં અગીયાર લાગટ એકાસનાથી પણ કરાવાય છે.)

દિવસ	નવકારવાળીનુ પદ	નવ.	કાઉ	સાથીઆ	ખમા૦
૧	શ્રી આચારાંગ સૂત્રાય નમઃ	૨૦	૧૧	૧૧	૧૧
૨	,, સુયગડાંગ સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	,,
૩	,, ઠાણુંગ સૂત્રાય નમ.	,,	,,	,,	,,
૪	,, સમવાયંગ સૂત્રાય નમઃ	,,	,	,,	,,
૫	,, ભગવતી સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	,,
૬	,, જ્ઞાતાધર્મકથાંગ સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	,
૭	,, ઉપાસકદશાંગ સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	,,
૮	,, અંતકૃતદશાંગસૂત્રાયનમઃ	,,	,,	,,	,,
૯	,, અનુત્તરોવવાઈ સૂત્રાયનમ.	,,	,,	,,	,,
૧૦	,, પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	,,
૧૧	,, વિપાક સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	,,

મહિનાનાં પંદર ઉપવાસ કે પંદર એકાસણાથી પણ કરી શકાય. આ રીતે એક જ વર્ષમાં પૂર્ણ થાય છે. આ તપ કરવાથી સર્વ પ્રકારના સુખો પ્રાપ્ત થાય છે.

'અશોક વૃક્ષતપસે નમ : પદની વીસ નવકારવાળી તથા ખમાસમણા, સાથિયા, કાઉસ્સગ્ગ બાર બાર કરવા. હંમેશાં અશોક વૃક્ષ સહિત શ્રી જિનપ્રતિમાનું પૂજન, ચૈત્યવંદન વગેરે કરવુ

સમવસરણ તપ

આ તપ શ્રાવણ વદ ૪થે શરૂ કરી ભાદરવા સુદ ૪ સુધી સોળ એકાસણા આદિ કરવાથી પૂર્ણ કરવો. અથવા એકાસણું, નીવી, આયંબીલ, ઉપવાસ એમ ક્રમવાર ચાર વખત કરવાથી આ તપ કરાય છે

ચાર શ્રેણીના ચારે પ્રકારે ગણણું નીચે મુજબ

શ્રેણી	પદ	કાઉ૦	ખમા૦	લોગ૦	નવ
૧	શ્રીભાવ જિનાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨	શ્રી શ્રુતસમવસરણ જિનાય નમ.	૯	૯	૯	૨૦
૩	શ્રી મનઃ પર્યવ અર્હતે નમ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
૪	શ્રી કેવલી જિનાય નમઃ	૮	૮	૮	૨૦

શ્રી સૂત્ર વિધિ સહિત અક્ષય નિધિ તપો વિધાન સમાપ્ત

છે. (હાલમાં અગીયાર લાગટ એકાસનાથી પણ કરાવાય છે.)

દિવસ	નવકારવાળીનુ પદ	નવ.	કાઉ	સાથીઆ	ખમા
૧	શ્રી આચાગગ સૂત્રાય નમઃ	૨૦	૧૧	૧૧	૧૧
૨	,, સુયગડાગ સૂત્રાય નમ:	,,	,,	,,	,,
૩	,, ઠાણુંગ સૂત્રાય નમ.	,,	,,	,,	,,
૪	,, સમવાયગ સૂત્રાય નમ	,,	,	,,	,,
૫	,, ભગવતી સૂત્રાય નમઃ	,,	,,	,,	,,
૬	,, જ્ઞાતાધર્મકથાંગ સૂત્રાય નમ	,,	,,	,,	,
૭	,, ઉપાસકદશાગ સૂત્રાય નમ.	,,	,,	,,	,,
૮	,, અંતકૃતદશાગસૂત્રાયનમ:	,,	,,	,,	,,
૯	,, અનુત્તરોવવાઈ સૂત્રાયનમ.	,,	,,	,,	,,
૧૦	,, પ્રશ્ન વ્યાકરણ સૂત્રાય નમ	,,	,,	,,	,,
૧૧	,, વિપાક સૂત્રાય નમ:	,,	,,	,,	,,

મહિનાનાં પંદર ઉપવાસ કે પંદર એકાસણાથી પણ કરી શકાય આ રીતે એક જ વર્ષમાં પૂર્ણ થાય છે આ તપ કરવાથી સર્વ પ્રકારના સુખો પ્રાપ્ત થાય છે.

'અશોક વૃક્ષતપસે નમ : પદની વીસ નવકારવાળી તથા ખમાસમણા, સાથિયા, કાઉસ્સગ્ગ બાર બાર કરવા હમેશાં અશોક વૃક્ષ સહિત શ્રી જિનપ્રતિમાનુ પૂજન, ચૈત્યવદન વગેરે કરવું

સમવસરણ તપ

આ તપ શ્રાવણ વદ ૪થે શરૂ કરી ભાદરવા સુદ ૪ સુધી સોળ એકાસણા આદિ કરવાથી પૂર્ણ કરવો. અથવા એકાસણું, નીવી, આયંબીલ, ઉપવાસ એમ ક્રમવાર ચાર વખત કરવાથી આ તપ કરાય છે.

ચાર શ્રેણીના ચારે પ્રકારે ગણણુ નીચે મુજબ

શ્રેણી	પદ	કાઉ૦	ખમા૦	સાથી૦	નવ
૧	શ્રીભાવ જિનાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨	શ્રી શ્રુતસમવસરણ જિનાય નમઃ	૫	૫	૫	૨૦
૩	શ્રી સમ. પર્યંત અર્હતે નમઃ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
૪	શ્રી કેવલી જિનાય નમઃ	૮	૮	૮	૨૦

શ્રી સૂત્ર વિધિ સહિત અક્ષય નિધિ તપો વિધાન સમાપ્ત

અન્નત્થ ઊસસિએણં નીસસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઇએણં ઉડ્ડુએણં વાયનિસગ્ગેણં ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ, સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં એવમાઇએહિં આગારેહિં અભગ્ગો અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો, જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ, તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ

(એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ) પારીને

નમોઽર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્ય

સુઅદેવયા ભગવઈ, નાણાવરણીય કમ્મસંઘાયં.
તેસિં ખવેઉ સયયં, જેસિં સુઅસાયરે ભત્તી—૧

([illegible])

[illegible] આયંબીલનું

[illegible]

[illegible]

અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં લેવાલેવેણં. ગિહ-ત્થસંસટ્ઠેણં, ઉક્ખિત્તવિવેગેણં, ૦પડુચ્ચમક્ખિ-એણં પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વ-સમાહિવત્તિયાગારેણં, એગાસણં + (બિઆસણં) પચ્ચ-ક્ખાઈ, તિવિહંપિ આહારં, અસણં, ખાઈમં, સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, સાગરિયાગારેણં, આઉંટણપસારેણં, ગુરુ-અબ્ભુટ્ઠાણેણં પારિટ્ઠાવણિ-યાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિઆગા-રેણં, પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા. સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા વોસિરઈ.

ઉપવાસનું પચ્ચક્ખાણ

સૂરે ઉગ્ગએ, અબ્ભત્તટ્ઠં પચ્ચક્ખાઈ, તિવિહંપિ આહારં અસણં ખાઈમં સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણહાર. પોરિસિં, સાઢ પોરિસિં પુરિમડ્ઢં, પચ્ચક્ખાઈ. અન્નત્થણા ભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિ

---

૦ આયંબીલનું પચ્ચક્ખાણ કરવું હોય તો વિગઈઓ તથા 'પડુચ્ચમક્ખિએણં' ન બોલવું.
+ બેઆસણું કરવું હોય તો બિઆસણં બોલવું.